

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW

CZĘŚĆ PIERWSZA CZĘŚĆ OGÓLNA

ROZDZIAŁ I

GENEZA I ROZWÓJ IDEI ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

1. Preindustrialne formy zabezpieczenia społecznego
2. Idea zabezpieczenia społecznego i klasyczne metody jej realizacji
3. Ubezpieczenie społeczne a ubezpieczenie zdrowotne
4. Ubezpieczenie społeczne a ubezpieczenie gospodarcze

ROZDZIAŁ II

POLSKI SYSTEM UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

1. Ogólna charakterystyka i zasady działania systemu ubezpieczenia społecznego w Polsce
2. Organizacja i zarządzanie systemem ubezpieczenia społecznego
3. Finansowanie ubezpieczenia społecznego
- 3.1. Finansowanie świadczeń w latach 1945–1998
- 3.2. Finansowanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego po reformie z 1999 r.
 - 3.2.1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych
 - 3.2.2. Konto indywidualne
 - 3.2.3. Subkonto
 - 3.2.4. Otwarte fundusze emerytalne

ROZDZIAŁ III

SKŁADKA NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE

1. Istota i rola składki
2. Zasady opłacania składki
- 2.1. Podział składki na ubezpieczenie społeczne
- 2.2. Podział składki emerytalnej
- 2.3. Płatnik składek
- 2.4. Podstawa wymiaru składek
3. Mechanizmy prawne ułatwiające zapłatę składki
4. Skutki nieterminowego opłacania składek

4.1. Odsetki za zwłokę	
4.2. Dodatkowa opłata	
4.3. Odpowiedzialność karna płatnika składek	
4.4. Odpowiedzialność osób trzecich za zaległości z tytułu składek	
4.4.1. Istota i zakres odpowiedzialności osób trzecich	
4.4.2. Zakres pojęcia „osoba trzecia”	
5. Zabezpieczenie rzeczowe wierzytelności z tytułu składek	
6. Przedawnienie należności z tytułu składek	
7. Zwrot składki i wypłata gwarantowana	

ROZDZIAŁ IV

OBOWIĄZEK UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

1. Zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu	
2. Zakres obowiązku ubezpieczenia społecznego	
3. Ustawowe tytuły obowiązku ubezpieczenia emerytalnego i rentowego	
3.1. Katalog tytułów	
3.2. Pozostawanie w stosunku pracy	
3.3. Osoba uznana za pracownika	
3.3.1. Sens konstrukcji uznania za pracownika	
3.3.2. Geneza wprowadzenia do ustawy systemowej art. 8 ust. 2a	
3.3.3. Praca „na rzecz pracodawcy” jako przesłanka uznania za pracownika	
3.3.4. Rola konstrukcji prawnej wynikającej z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej	
3.3.5. Realizacja obowiązku ubezpieczenia społecznego osoby uznanej za pracownika	
3.4. Wykonywanie pracy nakładczej	
3.5. Członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej i spółdzielni kółek rolniczych	
3.6. Wykonywanie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia	
3.7. Prowadzenie pozarolniczej działalności	
3.8. Współpraca przy wykonywaniu umowy agencyjnej, zlecenia lub pozarolniczej działalności	
3.9. Pozostawanie w Służbie Celno-Skarbowej	
3.10. Wykonywanie mandatu posła lub senatora	
3.11. Pobieranie stypendium	
3.12. Pobieranie świadczeń z funduszy publicznych	
3.13. Wykonywanie pracy na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania	
3.14. Tytuły niezwiązane z osiągnięciem przychodu	
3.15. Odbywanie zastępczej służby wojskowej	
3.16. Członkostwo w radzie nadzorczej	
4. Obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowego emerytów i rencistów	
5. Zbieg obowiązku ubezpieczenia	
5.1. Zbieg tytułów w zakresie ubezpieczenia powszechnego	
5.2. Zbieg obowiązku ubezpieczenia powszechnego z obowiązkiem ubezpieczenia rolniczego	
5.3. Zbieg obowiązku ubezpieczenia społecznego i podlegania zaopatrzeniu społecznemu	

6. Dobrowolne przystąpienie do ubezpieczenia	1
6.1. Konstrukcja dobrowolnego ubezpieczenia społecznego	1
6.1.1. Dobrowolność pierwotna	1
6.1.2. Dobrowolność wtórna	1
6.1.3. Dobrowolność związana	1
6.2. Powstanie i ustanie dobrowolnego ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i chorobowego	1
7. Zasady podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego przez pracowników migrujących	1

ROZDZIAŁ V

PRZEDMIOT OCHRONY UBEZPIECZENIOWEJ	1
1. Zdarzenia losowe biotyczne	1
2. Pojęcie zdarzenia (ryzyka) ubezpieczeniowego	1
3. Prawna klasyfikacja zdarzeń losowych biotycznych	1
4. Prawna kwalifikacja zdarzeń losowych a zakres ochrony ubezpieczeniowej	1
5. Wyodrębnienie ochrony wypadku w drodze do pracy lub z pracy	1
5.1. Kształtowanie się ochrony ubezpieczeniowej drogi do pracy lub z pracy	1
5.2. Pojęcie wypadku w drodze do pracy lub z pracy	1
5.2.1. Definicja wypadku w drodze do pracy lub z pracy	1
5.2.2. „Dom” jako drugi biegun drogi do pracy lub z pracy	1
5.2.3. Droga do pracy lub z pracy w znaczeniu prawnym (droga chroniona)	1
5.2.4. Przerwy w odbywaniu drogi do pracy lub z pracy	1
5.2.5. Wypadek w drodze w czasie przerwy w pracy	1
6. Wina ubezpieczonego a zajście zdarzenia losowego	1
7. Skutki prawne winy poszkodowanego	1

ROZDZIAŁ VI

WARUNKI NABYCIA PRAWA DO ŚWIADCZEŃ	1
1. Istota i rola warunków	1
2. Czas zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego	1
3. Staż ubezpieczeniowy	1
3.1. Pojęcie stażu ubezpieczeniowego	1
3.2. Struktura stażu ubezpieczeniowego	1
3.3. Staż do nabycia prawa i staż do wymiaru świadczenia	1
3.4. Kryteria różnicowania stażu ubezpieczeniowego	1
3.5. Przeliczniki stażu ubezpieczeniowego	1
4. Staż pracy szczególnego rodzaju	1
4.1. Struktura pracy szczególnego rodzaju	1
4.2. Zasady liczenia stażu pracy szczególnego rodzaju	1
4.2.1. Nieuwzględnianie okresu czasowej niezdolności do pracy	1
4.2.2. Nieuwzględnianie okresu zasadniczej służby wojskowej	1
5. Okresy uzupełniające staż do prawa	1
5.1. Okresy pracy rolniczej	1
5.2. Okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy	1
6. Zasady uwzględniania w stażu okresów zagranicznych	1

ROZDZIAŁ VII

WYMIAR ŚWIADCZEŃ Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

1. Założenia ogólne
2. Wymiar rent i emerytur w systemie zdefiniowanego świadczenia
- 2.1. Formuła wymiaru świadczeń
- 2.2. Kwota stała i kwota bazowa
- 2.3. Kwota indywidualna świadczenia
- 2.3.1. Zależność od stażu ubezpieczeniowego
- 2.3.2. Zależność od podstawy wymiaru
- 2.4. Zmiana wysokości świadczenia
- 2.4.1. Przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia
- 2.4.2. Wyliczenie podstawy na nowo
- 2.4.3. Jednorazowe podwyższenie podstawy
- 2.4.4. Poszerzenie katalogów okresów składkowych i nieskładkowych
- 2.4.5. Zwiększenie świadczenia z tytułu aktywności zawodowej po przejściu na emeryturę lub rentę
3. Wymiar emerytury z uwzględnieniem okresów rolniczych
4. Wymiar emerytury w systemie zdefiniowanej składki
- 4.1. Założenia ogólne
- 4.2. Formuła wymiaru emerytury ze składki repartycyjnej
- 4.2.1. Podstawa obliczenia emerytury
- 4.2.1.1. Suma składek
- 4.2.1.2. Kapitał początkowy
- 4.2.2. Średnie dalsze trwanie życia
- 4.3. Wzrost emerytury ze składki repartycyjnej z tytułu dalszego zatrudnienia
5. Zmiana formuły zdefiniowanego świadczenia na formułę zdefiniowanej składki
6. Wymiar okresowej emerytury kapitałowej
- 6.1. Ustalanie kwoty okresowej emerytury kapitałowej
- 6.2. Podwyższanie kwoty okresowej emerytury kapitałowej
7. Minimalna kwota emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy
8. Dodatki do rent i emerytur
9. Waloryzacja świadczeń
- 9.1. Rola waloryzacji
- 9.2. Sposoby i rodzaje waloryzacji
- 9.3. Waloryzacja w polskim systemie prawa emerytalnego
- 9.4. Charakter prawny waloryzacji
10. Wymiar świadczeń z uwzględnieniem okresów zagranicznych

ROZDZIAŁ VIII

ŚWIADCZENIE NIENALEŻNE

1. Konstrukcja pojęcia świadczenia nienależnego
2. Zakres obowiązku zwrotu świadczenia pobranego nienależnie
3. Odpowiedzialność płatnika za nienależnie pobrane świadczenia
4. Świadczenie nienależnie pobrane przez osobę inną niż emeryt lub rencista

ROZDZIAŁ IX

REALIZACJA PRAWA DO ŚWIADCZEŃ Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

1. Ogólne zasady ustalania i wypłaty świadczeń
2. Zawieszenie i inne przyczyny wstrzymania wypłaty świadczenia
- 2.1. Zawieszenie prawa do świadczeń
- 2.1.1. Zawieszenie prawa jako konstrukcja prawna
- 2.1.2. Zawieszenie prawa z mocy ustawy
- 2.1.3. Zawieszenie prawa na wniosek
- 2.2. Inne przyczyny wstrzymania wypłaty świadczenia
- 2.2.1. Ustanie prawa do świadczeń
- 2.2.2. Nieprzedłożenie dowodów stwierdzających dalsze istnienie prawa do świadczenia
- 2.2.3. Niepoddanie się badaniom lekarskim
- 2.2.4. Nieistnienie prawa
- 2.2.5. Niemożność doręczenia świadczenia
3. Potrącenia i egzekucja ze świadczeń ubezpieczeniowych
4. Przedawnienie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego
5. Zbieg prawa do świadczeń

ROZDZIAŁ X

DOCHODZENIE ŚWIADCZEŃ Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO PRZED SĄDEM ...

CZĘŚĆ DRUGA

UBEZPIECZENIE CHOROBOWE

ROZDZIAŁ XI

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO

ROZDZIAŁ XII

RYZYO W UBEZPIECZENIU CHOROBOWYM

1. Niezdolność do pracy z powodu choroby
- 1.1. Choroba w znaczeniu biologicznym
- 1.2. Choroba w znaczeniu prawnym
- 1.3. Treść ryzyka niezdolności do pracy z powodu choroby
- 1.4. Stwierdzanie zajścia ryzyka niezdolności do pracy z powodu choroby
2. Sytuacje zrównane z niezdolnością do pracy z powodu choroby
3. Zmniejszona sprawność do pracy
4. Przerwa w pracy w związku z urodzeniem dziecka
5. Konieczność opieki nad dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny

ROZDZIAŁ XIII

ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO

1. Zasiłek chorobowy
- 1.1. Zasiłek chorobowy jako świadczenie zastępujące utracony zarobek
- 1.2. Zasiłek chorobowy a wynagrodzenie chorobowe
2. Świadczenie rehabilitacyjne
3. Zasiłek wyrównawczy

4. Zasiłek macierzyński
5. Zasiłek opiekuńczy

ROZDZIAŁ XIV

WARUNKI NABYCIA PRAWA I WYMIAR ŚWIADCZEŃ

1. Warunki nabycia prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego
 - 1.1. Zajęcie ryzyka niezdolności do pracy w czasie trwania ubezpieczenia
 - 1.2. Okres wyczekiwania
2. Wymiar świadczeń z ubezpieczenia chorobowego
 - 2.1. Kryteria ustalania wysokości świadczeń chorobowych
 - 2.2. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłku chorobowego i macierzyńskiego dla pracowników
 - 2.3. Ustalanie podstawy wymiaru zasiłku chorobowego i macierzyńskiego dla osób niebędących pracownikami

ROZDZIAŁ XV

OKRES POBIERANIA ŚWIADCZEŃ

1. Okres pobierania zasiłku chorobowego
 - 1.1. Rola okresu zasiłkowego
 - 1.2. Długość okresu zasiłkowego
 - 1.3. Struktura okresu zasiłkowego
 - 1.4. Zasady liczenia okresu zasiłkowego
 - 1.5. Okres pobierania zasiłku macierzyńskiego

ROZDZIAŁ XVI

POZBAWIENIE PRAWA DO ZASIŁKU CHOROBOWEGO

1. Utrata a brak prawa do zasiłku chorobowego
2. Okoliczności pozbawiające prawa do zasiłku chorobowego
 - 2.1. Spowodowanie niezdolności do pracy w wyniku umyślnego przestępstwa lub wykroczenia
 - 2.2. Spowodowanie niezdolności do pracy nadużyciem alkoholu
 - 2.3. Wykonywanie pracy zarobkowej w czasie zwolnienia lekarskiego
 - 2.4. Wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z celem ...
 - 2.5. Sfałszowanie zaświadczenia lekarskiego
 - 2.6. Niepodjęcie pracy zaproponowanej nosicielowi choroby zakaźnej

ROZDZIAŁ XVII

PRAWO DO ZASIŁKU CHOROBOWEGO PO USTANIU UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO

1. Kontynuacja niezdolności do pracy po ustaniu ubezpieczenia
2. Powstanie niezdolności do pracy po ustaniu ubezpieczenia
3. Wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia

ROZDZIAŁ XVIII

REALIZACJA PRAWA DO ZASIŁKU CHOROBOWEGO

1. Ujawnienie a doręczenie zaświadczenia lekarskiego
2. Postępowanie w sprawie wypłaty zasiłków

3. Wstrzymanie wypłaty zasiłku chorobowego
4. Nienależna wypłata zasiłku chorobowego
5. Przedawnienie roszczenia o zasiłek

CZĘŚĆ TRZECIA UBEZPIECZENIE RENTOWE

ROZDZIAŁ XIX

ZAKRES PRZEDMIOTOWY UBEZPIECZENIA RENTOWEGO

ROZDZIAŁ XX

RYZIKO W UBEZPIECZENIU RENTOWYM

1. Ryzyko niezdolności do pracy
 - 1.1. Nazwa ryzyka
 - 1.2. Konstrukcja ryzyka rentowej niezdolności do pracy
 - 1.3. Treść ryzyka rentowej niezdolności do pracy
 - 1.4. Tryb stwierdzania ryzyka niezdolności do pracy
2. Niezdolność do samodzielnej egzystencji
3. Ryzyko utraty żywiciela
 - 3.1. Założenia konstrukcyjne ryzyka
 - 3.2. Ustawowa treść ryzyka utraty żywiciela

ROZDZIAŁ XXI

ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZENIA RENTOWEGO

1. Renta z tytułu niezdolności do pracy
 - 1.1. Rodzaje rent z tytułu niezdolności do pracy
 - 1.2. Warunki nabycia prawa do renty
 - 1.2.1. Czas zajścia ryzyka rentowej niezdolności do pracy
 - 1.2.2. Warunek stażu ubezpieczeniowego
 - 1.2.3. Warunek „gęstości” ubezpieczenia
 - 1.3. Wymiar renty z tytułu niezdolności do pracy
 - 1.3.1. Formuła wymiaru
 - 1.3.2. Wymiar renty w razie ponownej niezdolności
 - 1.4. Zamiana renty na emeryturę
 - 1.5. Zbieg prawa do renty z zarobkiem
2. Renta szkoleniowa
3. Renta rodzinna
 - 3.1. Wtórny charakter prawa do renty rodzinnej
 - 3.2. Warunki nabycia prawa do renty rodzinnej
 - 3.3. Wymiar renty rodzinnej
4. Zasiłek pogrzebowy

ROZDZIAŁ XXII

ŚWIADCZENIA PRYZNAWANE W SZCZEGÓLNYM TRYBIE

1. Rola szczególnego trybu przyznawania świadczeń
2. Świadczenia w drodze wyjątku
3. Świadczenia przyznawane na specjalnych warunkach

CZĘŚĆ CZWARTA

UBEZPIECZENIE WYPADKOWE

ROZDZIAŁ XXIII

ZAŁOŻENIA KONSTRUKCYJNE UBEZPIECZENIA WYPADKOWEGO

1. Geneza i rola ubezpieczenia od wypadków przy pracy
2. Kształtowanie się ubezpieczenia od wypadków przy pracy w Polsce
3. Pojęcia prawne ubezpieczenia wypadkowego
4. Zakres ochrony udzielanej przez ubezpieczenie wypadkowe
5. Składka na ubezpieczenie wypadkowe

ROZDZIAŁ XXIV

WYPADEK PRZY PRACY JAKO POJĘCIE PRAWNE

1. Miejsce pojęcia „wypadek przy pracy” w katalogu pojęć prawnych
2. Przedmiot definicji wypadku przy pracy
3. Powiązania między elementami definicji

ROZDZIAŁ XXV

ELEMENTY POJĘCIA WYPADKU PRZY PRACY

1. Nagłość zdarzenia
2. Zewnętrzność przyczyny
- 2.1. Zewnętrzność przyczyny urazu lub śmierci a zewnętrzność przyczyny zdarzenia
- 2.2. Pojmowanie przyczyny zewnętrznej w orzecznictwie Sądu Najwyższego
3. Wykonywanie pracy
4. Skutek w postaci urazu lub śmierci
5. Powiązania między elementami pojęcia wypadku przy pracy
- 5.1. Charakter związku z pracą
- 5.2. Wyłączenie (zerwanie) związku z pracą
- 5.2.1. Przerwy w świadczeniu pracy
- 5.2.2. Stan nietrzeźwości a zerwanie związku z pracą
6. Stwierdzanie zajścia wypadku przy pracy
7. Wypadek przy pracy osób ubezpieczonych na podstawie innego tytułu niż stosunek pracy
- 7.1. Katalog chronionych czynności
- 7.2. Ustalanie zajścia wypadku przy wykonywaniu innej ubezpieczonej czynności

ROZDZIAŁ XXVI

INNE KWALIFIKACJE PRAWNE SZKÓD NA OSOBIE

DOZNANYCH W ZWIĄZKU Z PRACĄ

1. Choroba zawodowa
- 1.1. Choroba zawodowa jako pojęcie prawne
- 1.2. Rola wykazu chorób zawodowych
- 1.3. Stwierdzanie choroby zawodowej
2. Wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy

ROZDZIAŁ XXVII

ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZENIA WYPADKOWEGO

1. Zasady udzielania świadczeń wypadkowych
2. Okoliczności wyłączające prawo do świadczeń
- 2.1. Wina umyślna lub rażąco niedbalstwo poszkodowanego
- 2.2. Stan nietrzeźwości lub odurzenia poszkodowanego
3. Zakres świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego
4. Świadczenia z tytułu skutków wypadku przy pracy w zakresie zdolności do zarobkowania
- 4.1. Zasiłek chorobowy
- 4.2. Świadczenie rehabilitacyjne
- 4.3. Zasiłek wyrównawczy
- 4.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy
- 4.5. Renta szkoleniowa
- 4.6. Renta rodzinna
- 4.7. Dodatki do rent wypadkowych
5. Świadczenia odszkodowawcze z tytułu doznanego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci ...
- 5.1. Jednorazowe odszkodowanie należne poszkodowanemu
- 5.2. Odszkodowanie należne rodzinie poszkodowanego
6. Świadczenia zdrowotne

ROZDZIAŁ XXVIII

REALIZACJA PRAWA DO ŚWIADCZEŃ WYPADKOWYCH

1. Tryb przyznawania i wypłacania świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego
2. Zbieg prawa do rent wypadkowych z innymi świadczeniami
3. Zawieszenie prawa do rent wypadkowych

CZĘŚĆ PIĄTA

UBEZPIECZENIE EMERYTALNE

ROZDZIAŁ XXIX

FILAROWA KONSTRUKCJA OCHRONY RYZYKA EMERYTALNEGO

1. Plan Beveridge'a jako wzorzec filarowej konstrukcji
2. Uwarunkowania i założenia polskiej reformy systemu emerytalnego
3. Zasady wprowadzenia i działania dwufilarowego systemu emerytalnego
- 3.1. Kryterium daty urodzenia
- 3.2. Dwutorowość i dwufilarowość systemu emerytalnego
- 3.3. Status prawny i zasady działania otwartych funduszy emerytalnych
4. Emerytura bazowa

ROZDZIAŁ XXX

CZŁONKOSTWO W OTWARTYM FUNDUSZU EMERYTALNYM

1. Uwarunkowania prawne członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym
2. Uzyskanie członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym
- 2.1. Umowa o członkostwo
- 2.2. Otwarcie rachunku jako sposób nabycia członkostwa w OFE
3. Podział środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym

ROZDZIAŁ XXXI

RYZYKO EMERYTALNE

1. Odrębność ryzyka emerytalnego
2. Konstrukcja i treść ryzyka emerytalnego w prawie polskim
3. Wiek emerytalny jako warunek nabycia prawa do emerytury
- 3.1. Przesłanki ustalania wieku emerytalnego
- 3.2. Rodzaje wieku emerytalnego
- 3.3. Kryteria różnicowania wieku emerytalnego
4. Ogólne zasady ochrony ryzyka emerytalnego

ROZDZIAŁ XXXII

EMERYTURA Z POWSZECHNEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

1. Ogólna charakterystyka rodzajów emerytury
2. Emerytura bazowa w systemie zdefiniowanego świadczenia
- 2.1. Emerytura w powszechnym wieku emerytalnym
- 2.2. Emerytura w niższym wieku emerytalnym
- 2.3. Emerytura wcześniejsza
- 2.4. Emerytury „branżowe”
- 2.4.1. Emerytura dla górników
- 2.4.2. Emerytura dla pracowników kolejowych
- 2.4.3. Emerytura nauczycielska
3. Emerytura bazowa w systemie zdefiniowanej składki
- 3.1. Formy występowania emerytury bazowej w powszechnym wieku emerytalnym
- 3.1.1. Emerytura repartycyjna
- 3.1.2. Okresowa emerytura kapitałowa
- 3.1.3. Emerytura bazowa „ostateczna”
- 3.2. Emerytura na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej
4. Emerytura „mieszana”

SPIS TABEL I SCHEMATÓW